

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Punct. Diff. 4. Fundamenta quibus ostenduntur absurda sequentia
scientiam conditionatam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

RESPONDETUR. Negando Antecedens. Negando item quod quantumvis supponeretur objectiva indifferentia iudicii, salvanda sit libertas, quia illa non stat in sola illa indifferentia iudicii, sed in hoc, ut positus omnibus requisitis ad operandum, possit operari & non operari, quod non contingit, si posita etiam indifferentia iudicii, determinetur voluntas, ut hoc non nisi agat, & quâ determinatione posita, impossibile sit voluntatem non operari. Dixi, quod quantumvis supponeretur iudicii indifferentia, non sit salvanda libertas: certe enim si quis adequato conceptu conciperet necessaria ad operationem, adeoque conciperet esse necessariam prædeterminationem ad agendum, jam ille non posset habere, suppositâ illa necessitate prædeterminationis, iudicii indifferentiam. Et Ratio est. Quia potentia intellectiva, est potentia necessaria. Hinc si iudicat appositum esse Decretum, ut non nisi hoc objectum ponat voluntas, & quo posito, impossibile sit oppositum sequi, non potest judicare Intellectus, quod tunc indifferenter possit hoc vel illud objectum velle voluntas. Negamus ulterius, stando priori responsioni, posita indifferentia iudicii implicare ut voluntas necessitetur, nec id probabit Gonet; Negamus ulterius quod Prædeterminatio æquivalenter consequatur ad actus nostros, quia consequitur ad efficaciam divinæ voluntatis, nisi illa efficacia velit servare indemnam nostram libertatem, sed negamus, quod velit eam indemnem servare, si adhibeat Decretum, ut hoc non nisi fiat, & quo posito, ex vi Decreti, impossibile sit oppositum fieri.

Nobilis aliquis Thomista, cum legisset dicta à me, in 1. parte, fuissetque dignatus illa bono verbo, objecit mihi, quod duas instantias insolutas transilierim, quantumvis illæ sint capitales in hac sententia.

1. INSTANTIA est. Ad hoc ut verè peccemus originaliter, sufficit nos peccasse in Adamo, qui est caput nostrum. Ergo & ad hoc ut consentiamus liberè, sufficit consensum nostrum oriri à Deo, qui est fons libertatis.

RESPONDETUR. Hanc Instantiam non esse capitalem. Quia si sufficit ad consentiendum liberè, ita se habere, ut nos habemus in originali peccato; poterimus mereri vel demereri, sine ullo nostro actuali scire & velle, ut contrahimus peccatum in primo (nostræ animæ cum corpore unionis) Instanti, quod certè nemo Thomistarum dixerit. In primo enim instanti, quo unitur anima cum corpore, nec intelligimus nec volumus actualiter, & tamen contrahimus peccatum. Puto autem, si Thomistæ dicant, ita nos liberè consentire cum prædeterminamur, ac liberè originaliter peccamus, puto inquam illos (salvo meliori iudicio) non sal-

vare punctum de libertate in presenti agibile.

Disparitas etiam est, quia cum peccatum Originale, non sit nisi in Capite unicuique nostrum Proprium, etiam libertas, non debuit esse nisi in Capite unicuique nostrum Propria. Et quia consensus Actualis, debet esse unicuique Nostrum in illo ipso proprio, etiam debet esse unicuique Nostrum in illo ipso liber. Si consensus noster Actualis, debet esse unicuique nostrum in illo ipso liber, non sufficit quod proficiscatur à Deo fonte libertatis, nisi prout Formaliter Fons libertatis est, de quo alius.

INSTANTIA 2. quam etiam alius Theologiae Lector ex Gonet, aut ut ipse referebat, ex Godoi urfit. Quamvis Dei concursus, determinet creatura ad hunc in specie (dic si vis, ad individuum) actum, nihilominus Deus liberè operatur, ergo etiam & creatura poterit liberè Operari, quantumvis illam Deus prædeterminet.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam. Quia quod Creatura determinet concursus divinum, quocunque velis genere determinationis, hoc habetur ex prævia determinatione divina, de servanda indemni libertate creata, & quidem conjuncta determinatione divinæ, scientiæ divinæ, ad quidnam sit determinatura creatura. Si illa determinatio creata oritur ex prævia determinatione divinæ, &c. oritur ex suppositione liberi exercitii libertatis divinæ; si oritur ex suppositione exercitii libertatis divinæ, hoc ipso, illa determinatio non aufert libertatem. Quia autem hoc, quod est me prædeterminari, oritur non ex suppositione exercitii libertatis creatæ, sed ex titulo causæ primæ, ex titulo absoluti domini &c. & si hæc determinatio oriretur ex suppositione exercitii libertatis creatæ, ad illam ipsam determinationem, ante illam determinationem, deberem determinari. Hinc fit, ut si illa prædeterminatio non oriatur ex suppositione exercitii libertatis, sed ex dictis, & aliis similibus titulis, efficaciam independentem à suppositione exercitii libertatis habentibus, sit inquam, utilia prædeterminatio lædat libertatem, ob illam inconcussam Majorem. Suppositio Antecedens, quâ posita impossibile est non operari, & tamen eam ponere non est in mea libertate, aufert libertatem. Unde immeritò objectum est, hanc omissem esse instantiam, soluta enim est de Deo Disp. 5. n. 338.

Punctum Difficultatis 3.

Fundamenta, quibus ostenduntur absurda sequentia scientiam conditionatam.

Gonet toto articulo quinto numerat illa Absurda. Examinanda hic veniunt.

Tollitne Scientia conditionata rationem primæ causæ?

OBJECIT R. Gonet. Causalitas causæ primæ, debet esse universalissima, & se extendere ad omne Ens, vel modum aut formalitatem Entis, ut docet S. Thomas 1. Perihermenias lectione 14. & primâ parte q. 22. ar. 4. ad 3. Augustinus 1. Confess. cap. 6. sed scientia media eximit à divina causalitate aliquem modum, aut formalitatem Entis. Ergo subvertit in Deo rationem Primæ Causæ. Minor probatur. Nam in objecto scientiæ Mediæ supponitur concursus creatus, ut determinans divinum, & consequenter ut illum præcedens, Ergo concursus creatus, sub ea formalitate, sub qua præcedit divinum, ejus causalitati non subest. Nam prius, non dependet à posteriori tanquam à causa.

RESPONDETUR. Negando Minorem. Probatio ejus, claritatis causâ distinguitur. In objecto scientiæ Mediæ supponitur concursus creatus, suppositione simpliciter independenti, & determinans divinum, determinatione simpliciter independenti, consequenter ut illum præcedens. Nego Antecedens. In objecto scientiæ mediæ, supponitur concursus creatus, ut dependens à Deo, ut determinans divinum, ex suppositione determinationis divini concursus illum volentis determinari à creatura, consequenter ut illum præcedens, non præcedenti utcumq; sed præcedenti ad Dei Decretum ortâ, item supponitur concursus creatus determinans divinum, determinatione, in qua ipsa involvatur concursus divinus, & quidem in actu primo spectatus, prior est illâ determinatione. Concedo Antecedens, & Nego Consequentiam. In nostris enim principiis ante concursus creatum, supponitur liberum Dei Decretum, de ipsâ libera Potentia producenda. Supponitur liberum Decretum, de non impedienda hac libertate. Supponitur item Decretum de dandis prærequisitis, quibus possit ad libitum uti creatura, & se determinare, sed non determinatione sui Juris, sed jure accepto, ex his ipsis Decretis, ex ipso concursu Dei, qui in actu primo spectatus, præcedit determinationem creatam, quæ certe habent titulum præcedentium, & sequitur illa Decreta, determinatio creata, ad quam ipsam concurrat Deus, licet postea antecedat aliquod Decretum illa determinatio creata, nempe Decretum de dandis absolute prærequisitis pro statu absoluto necessariis, Decretum de implenda hypothese, sub qua pravi debatur eventus, Decretum in nostris Principiis prædefinitivum bonæ operationis, & de his decretis præcedentibus etiam consensum nostrum conditionatum, vide primâ parte Disp. 5. num. 247.

Conceditur Confirmationi, quod determinans debeat præcedere id, quod determinatur, quia tamen concursus creatus ita determinat divi-

num, ut supponat Decretum determinatum divinum de exhibendis principiis necessariis ipsi concursui creato; quia item determinat divinum concursus vi determinandi delegatâ sibi ab ipsamet determinatione, & Decreto divino, & ita ut in illa ipsa determinatione determinante involvatur concursus divinus, qui ipse si in actu primo spectetur, præcedit determinationem creatam; idè potius Decretum divinum, concursus creatum præcedit, quàm præcedatur ab illo, quantumvis concursus creatus, dependens à Deo & procedens ex determinatione divina committente id creaturæ, præcedat aliquod Decretum divinum de dandis prærequisitis, de implenda hypothese, de formanda per nos prædefinitione.

Conceditur Probationi Secundæ, quod Decretum objectivum tenens se à parte objecti, nullo modo determinet voluntatem creatam, ut hoc non nisi agat, & vi cuius positi decreti, impossibile sit oppositum fieri: determinat tamen voluntatem creatam, ut ex indifferenti ad habenda vel non habenda compincipia necessaria (nec enim seipsâ illa habere aut ponere potest) reddatur determinata ad illa habenda. Rursus ex indifferenti & non determinante Deum, ne ullo modo frangat jura libertatis illius, redditur determinata determinatione divinâ, volente servare jus voluntatis indemne, adeoque ex indifferenti ut determinet vel non determinet concursus divinum, redditur determinata, ut possit eo uti prout libuerit. Consequenter, quod voluntas creata determinatè eligat unam partem, tribuendum est illi decreto. Nec scientia media subtrahet quidquam à causalitate Dei; quia illa præluceat Decreto, quo Deus seligit auxilia potius efficacia præ defficacibus. Quæ auxilia determinant voluntatem, ut ex suppositione consensûs conditionati, cum his auxiliis, hanc determinationem absolutam ponat.

Conceditur Confirmationi, ut etiam concessimus supra, quod à principio indifferenti ex defectu non possit determinata prodire actio: secus autem à principio indifferenti ob contemperationem dominio actionis, quod etiam solum intendit S. Thomas 3. contra Gentes cap. 2. Et licet indifferens & indeterminatum, quod non est indifferens ex contemperatione ad dominium actionis, opponatur determinato, & habeant se sicut frigidum & calidum, quod frigidum à calido produci non potest; tamen indifferens ex dominio agendi non opponitur cum determinato, indifferens enim ex dominio actionis, hoc ipso est determinativum actionis, adeoque non est oppositum quid determinato.

Negamus ulterius Decretum objectivum tenens se à parte scientiæ conditionatæ, esse indifferens ad danda auxilia, esse indifferens ad servandam indemnem libertatem, esse indifferens, ut committat vel non committat determinationem

tionem suæ actionis voluntati, cum qua concurrat Deus; licet sit indifferens ad determinandum, ut hoc non nisi velit voluntas, proceditque determinatio voluntatis humanæ ab illo decreto, non hoc sensu, ut hoc non nisi velit voluntas, licet ab illo decreto procedat determinatio voluntatis humanæ, quia jus illud determinandi se, acquirit ex Dei decreto. Et quia illud jus acquirit ex Dei decreto, hoc ipso, voluntas creata non erit Prima Causa libertatis.

Quod adfert in confirmatione, an Decretum illud determinari debeat quoad speciem actus, de hoc vide i. parte Disp. 5. n. 309.

OBJECIT 2. Rationem, quæ adfertur ab illo, probatione tertiâ. Datâ scientiâ conditionatâ videtur sequi, quod Deus tantum sit prima causa hujus vel illius ordinis rerum, in quo isti vel illi actus liberi essent futuri, non autem ipsorum actuum liberorum; nam per hanc scientiam cognoscit Deus, quod si hic vel ille ordo rerum instituitur, futuri erunt isti vel illi actus liberi. Ergo cum effectus conditionaliter futuri, purificatâ conditione, transeant ad esse absolutum, si Deus defacto producat hunc vel illum ordinem rerum, eo ipso futuri erunt isti vel illi actus liberi, absque eo, quod Deus aliquid decernat circa illos. Ergo Deus solum erit prima causa instituens hunc ordinem, non autem actuum liberorum in tali ordine.

RESPONDETUR. Negando assumptum, & quamvis Deus per scientiam conditionatam cognoscat, quod si hic ordo instituitur, futuri erunt illi actus liberi. Sed cognoscit futuros non independenter à causis suis, necessariò præquisitis, inter quos est Decretum absolutum de dandis præquisitis, Decretum absolutum de implenda hypothesi. Et quia illa præquisita causant illud futurum, hinc & concursus Dei, qui est inter præquisita, causabit illud futurum. Consequenter Deus non tantum erit causa prima illius ordinis, sed actuum in illo ordine contentorum.

Conceditur Confirmationi, quod Deus possit defacto instituere ordinem rerum, in quo prævidet actus aliquos liberos futuros: sed si nihil determinet de illis actibus, nec formet ullum decretum absolutum de dandis præquisitis, decretum item de implenda hypothesi; ordo quidem ille rerum erit, actus non erunt. Cumque præcognoverit Deus, quod posito tali ordine rerum, illi actus liberi futuri essent, non quomodocunque sed dependenter ab absoluto Decreto, de dandis præquisitis &c. hinc si hoc decretum, & alia similia, non detur, ordo quidem erit, sed actus illi liberi non erunt, & hoc solum videtur primâ parte Disp. 5. n. 293.

OBJECIT 3. In probatione quarta. Deus non potest esse Prima Causa futuritionis conditionatæ rerum contingentium, per quam conditionata distinguuntur à merè possibilibus, nisi

mediante aliquo decreto subjective absoluto, & objective conditionato, quo voluntas divina determinet illis dare esse, si poneretur talis conditio. Ergo cum scientia conditionata excludat illa decreta, tollit à Deo rationem Primæ Causæ, refertque se in hac objectione ad articulum præcedentem.

RESPONSUM supra, sufficere ad hoc decretum, quod sit conditionatum & ex parte actus & ex parte objecti, de quo vide superius dicta, ad prima fundamenta probantia impossibilitatem scientiæ conditionatæ, & rehole dicta ad objectionem primam, ejusque instantiam tertiam, & quartam præcipuè. Positoque, quod ordo ille sit præsens, veritasque objectiva determinata, præsens sit futuritionis tempore, & à Deo cognita, sufficit tamen ut hæc omnia pendeat à decreto quidem actuali & exercito, tamen conditionato, tam ex parte actus quam ex parte objecti.

Tollitne scientia conditionata à Deo rationem primi liberi.

OBJECIT Gonet. Primum liberum, debet esse causa, non solum remota & mediata, sed etiam proxima & immediata totius libertatis creatæ & participatæ. Sed scientia media subtrahit à Deo rationem causæ proximæ & immediatæ respectu liberæ determinationis nostræ voluntatis: Implicat enim, ut ostendimus præcedenti paragrapho, liberam determinationem nostræ voluntatis causari à decreto indifferenti.

RESPONDETUR. Negando minorem; negando item, quod implicet, liberam determinationem nostræ voluntatis causari à decreto indifferenti. Negamus item, esse hoc ab illo ostensum §. præcedenti. Negamus item, quod illud decretum determinet Deum ad speciem actus, ut in illa ipsa determinatione non includatur etiam determinatio divinæ voluntatis per concursum suum influentis, si autem involvitur illic determinatio divina, non determinat creaturæ speciem actus independenter à Deo, præcipuè cum illam ipsam determinationem præcedat concursus in actu primo spectatus.

Conceditur, quod primum liberum, debeat esse primum eligens, sed negamus, quod scientia media tollat à Deo, rationem primi eligentis.

Conceditur Probationi secundæ, quod decretum Dei absolutum supponat determinationem voluntatis humanæ conditionatam. Quia tamen illa ipsa conditionata futuritio supponat decretum actuale, & exercitium voluntatis divinæ, licet conditionatum ex parte actus & ex parte objecti; hinc scientia illa non tollit à Deo rationem primi liberi.

Negatur Confirmationi, quod illa causa prius eligat, quæ per se primo attingit in effectu aliquam rationem priorem & nobiliorem illâ, quæ ab altera attingitur. Cum enim formalitates includat

inclusæ in effectu pendente à primo libero, hoc est, Deo, & à secundo libero, hoc est, creatura, non sint distinctæ realiter; non potest dici, quod una formalitas attingatur ab uno libero, alia ab altero, & quamvis causa & effectus sint correlativa, primitas tamen aliunde debet salvari, & non ex prioritate causatæ formalitatis. Illud ergo erit primum eligens, quod dat ipsam potentiam eligendi creatam, quod dat comprincipia necessariò requisita, & cætera similia. Sed quidquid sit de hac propositione, negatur quod voluntas creata attingat aliquam formalitatem priorem, eam quam attingit Deus. Negatur ulterius, quod voluntas creata attingat rationem specificam, quin eam attingat etiam concursus divinus. Nec ita determinat Deum, quin in illa determinatione intelligatur, etiam concursus ad illam determinationem divinus, licet verum sit, quod electivè non determinet voluntas hanc numero operationem, cum electivè possit ad illam determinare Deus, de quo vide 1. parte Disp. 5. n. 236. item 243. item 246. & sequentibus. Item 276. Negatur item, quod voluntas divina sit futura potestiva voluntatis creatæ, ut videre est ibidem n. 295. Conceditur ultimus cum August. quod in opere Sancto, prior sit voluntas Dei, sed non prioritate prædeterminativæ, sed prioritate dandi, vel seligendi comprincipia supernaturalia; & tum primum poterit fieri opus Sanctum, quod significat Aug. dum docet posterius esse opus liberi arbitrii. Operatur Deus dando illa comprincipia, sine quibus non operaretur homo adeoque illis cooperatur homo. Nec ideo vult Deus, quia ego volui volitione independente à Deo, aut volitione naturali.

Tollitur scientia conditionata à Deo supremum Dominium in voluntates?

OBJECIT 1. Gonet. Ille qui habet supremum dominium in rem aliquam, potest eam uti, eamque applicare ad quod voluerit. Ergo si Deus non possit applicare voluntates nostras ad liberè volendum quidquid ipse voluerit eas velle, sed prius explorare per scientiam conditionatam, quid illæ ex innata libertate sint volituri, nec possit determinationem illam prædefinire, sed debeat emendicare consensum, manifestum est, quod non habebit perfectum dominium, sed politicum tantum.

RESPONDETUR. Negando, quod non possit applicare Deus voluntates nostras ad liberè volendum quidquid ipse voluerit, & quamvis antecedenter ad decretum absolutum exploret, quid voluntas ex innata sua libertate, non utcumque, sed gratiâ Dei adjutâ, operatura esset; Quia tamen illâ exploratione positâ, electio auxiliorum merè pendet à Deo, oblatio item cogitationum, quas appellat Aristoteles à bona fortuna, est in manu Dei. Hinc fit, ut Deus adhuc possit applicare voluntates nostras prout volue-

rit, vertereque corda Regum quocumque voluerit, ut innuitur Prov. 21. & ratione selectionis auxiliorum magis habere voluntates humanas in manu sua, quam ipsi homines suas, de quo vide disp. 5. n. 482. unde ulterius magis habet in potestate sua voluntates nostras, quam v. g. magistratus habeat voluntates populorum: Quia populis nec voluntatem præbet magistratus, nec in volitiones illius influit, nec comprincipia offert, nec habet vim seligendi infallibiliter, ut hoc potius velit populus quam illud, quæ tamen omnia competunt Deo.

Conceditur Confirmationi, quod ille Dominus non haberet supremum dominium in servos, qui non posset eis præcipere, nisi quod præsciret illos sponte etiam volituros: servi enim illi hoc ipso quia servi sunt, nullam debent habere libertatem per ordinem ad illum Dominum. Quia autem ita nos servi sumus Dei, ut simul nos liberos esse voluerit, ideo nec subjecit nos prædeterminationi, vi cuius non nisi hoc fiat, & quæ positâ impossibile est oppositum fieri. Et si paritas de hoc dominio creato allata tenet, auferet nobis libertatem, contra quam docuit Aug. & Tridentinum. Negamus tamen, quod Deus non possit homines, ratione comprincipiorum quæ offert, ratione primarum cogitationum, ratione selectionis auxiliorum pertrahere, eò quod voluerit, nec cogitur voluntati humanæ se accommodare, cum ex ipsius decreto sit, quod inde innox nostra servetur libertas. Unde etiam ratione immediatè dictorum operatur Deus omnia juxta consilium voluntatis suæ. Et cum post præscientiam voluntatis nostræ adhuc liberum sit Deo seligere quæ voluerit auxilia, cogitationes primas ut libuerit injicere, adhuc operabitur non secundum tantum præscientiam, quamvis eam utatur, sed secundum consilium voluntatis suæ. Superior Religiosus mandans, & Deus decernens, in hoc sunt pares, quia neutrius mandatum, libertatem violat. Casu autem, quo superior Religiosus nihil possit mandare, nisi id quod præscierit sponte voliturum subditum, dupliciter id evenire posset. In primis, si superior posset mandare quod vellet, adstringeret tamen se suâ libertate, ad nihil mandandum quod acceptatum noller subditus, eo casu & auctoritatem retineret, & specialem amorem subditi mereretur, cum tale Imperium non nisi ex placito ipsius superioris, esset restrictum. Hinc & Deus cum non nisi ex placito suo obligarit se, ad decernendum, non nisi secundum liberam determinationem creaturæ, & auctoritatem, meretur & amorem. Alio modo potest superior non posse imperare, nisi præcognoverit voliturum subditum, quia subditus non subjecit se ad hoc, ut illi superior mandare possit, quod voluerit, eo casu, parvæ esset auctoritatis superior, siquidem ex determinatione subditi, haberet tam restrictum jus; quia autem non ex

de-
deter-
mina-

minatione creaturæ hoc habet Deus, ne frangat jura libertatis creatæ, sed contra libertas creatæ, habet jus suæ libertatis à Deo, hinc fit, ut Deus adhuc retineat plenum jus suæ auctoritatis. Rursus, quia non est in potestate superioris Religiosi, ponere alium & alium ordinem, in quo prævideat illum consensurum, non est in potestate ejusdem superioris Religiosi, seligere Principia, vi quorum infallibiliter faciat, quod facere illum vellet superior, exinde fit, ut illa potestas superioris sit futura restricta. Jam autem Deus in manu sua habet & ordines rerum, & selectiones auxiliorum, quibus infallibiliter consequitur finem, idè Deus retinet totum adhuc dominium voluntatis.

Conceditur Confirmationi ampliori, quod homines ratione perfecti domini quod habent in suos actus, possint se liberè determinare, ad quod voluerint, sed non determinatione independenti à Deo. Concedimus, quod Deus sine læsione libertatis possit pro statu absoluto determinare voluntates hominum ad quod voluerit, non quidem per decretum prædeterminativum, sed determinabit ratione selectionis auxiliorum, & licet per scientiam mediam exploret consensum voluntatis humanæ, quia tamen seligit ipse auxilia, sub quibus nonnisi prævidetur eventus secuturus, cumque talia auxilia seligere, non sit in potestate hominis, hinc fit ut magis habeat Deus voluntates nostras in sua potestate, quàm nos nostras.

Tollitne scientia conditionata efficaciam gratiæ, & derogatne, Divinæ Omnipotentie?

OBJECIT Gonet. Juxta Principia nostra, Deus servatà libertate nostrà, non potuit promittere Abrahæ, conversionem gentium ex thesauris suæ omnipotentie, sed solum ex præsupposita scientia conditionata, quâ noverat, quod istæ vel illæ gentes tali tempore vocatæ ad fidem, credituræ essent, hoc autem derogat divinæ omnipotentie, quia juxta hunc modum dicendi, quod illam promissionem potuerit Deus adimplere, non provenit tanquam à prima radice ab ejus omnipotentia, sed à determinatione voluntatis, quia nisi hæc præsupponeret à Deo prævisà, Deus ex tota sua omnipotentia, & ex virtute auxiliorum gratiæ, talem Promissionem facere non potuisset.

RESPONDETUR negando sequelam. Et licet præutatur Deus scientiæ conditionatæ, id non derogat omnipotentie divinæ, quia non ex potestate creaturæ, sumuntur ipsæmet entitates auxiliorum, sine quibus impossibilis est consensus, sed ex thesauris omnipotentie: & licet non possit fidem Deus promittere ex sua omnipotentia, & ex virtute auxiliorum, vi quorum nonnisi fiat consensus, & vi quorum impossibile sit oppositum sequi; Potest tamen illam promitte-

re ex tota sua omnipotentia, tanquam Principio effectivo auxiliorum gratiæ & entitatis eorundem, & ex virtute auxiliorum, gratiæque non utcumque spectatæ, sed selectæ, quæ selectione positæ, licet liberè, infallibiliter tamen secuturus est eventus. Et certè, sicut positæ prædeterminatione impossibile est non sequi eventum, ita & posito selecto auxilio. Sed in hoc est disparitas: quia prædeterminatio præcedit consensum liberum gratiosum, selectio autem præcedit quidem consensum absolutum gratiosum, non tamen conditionatum, adeoque quod prædeterminativa efficacia, sit efficacia auferens libertatem, non autem efficacia selecti auxilii.

Conceditur cum S. Augustino libro de Prædestinatione Sancti. cap. 10. quod creditio Gentium ad salutem, non sit ex viribus naturæ, sed ex Dei prædestinatione, hoc est, voluntate conferendi auxilia requisita, unde Deus vi sui auxilii facit, ut homines faciant quæ præcepit, cumque homines non ipsi sibi conferant vires agendi sicut oportet, nec sibi seligant auxilia, non illi faciunt, ut ipse faciat, quod promittit, ratione quorum auxiliorum & selectionis, in Deo non in hominum est potestate, id facere quod Deus promittit. Titulo quarum virium nonnisi à Deo dandarum, titulo item selectionis auxiliorum, merè pendentes à Deo, non tantum prædicere, non tantum præscire, sed potens est & facere, cum factum illius sit, non alienum, & conferre & seligere auxilia, vide i. parte dis. 5. num. 486. & ibid. d. 4. n. 107. Concessimus etiam supra, certitudinem & infallibilitatem Promissionis v. g. consensus, non esse desumendam ex divina præscientia conditionata, sed illà præsupposita requiritur actualis collatio gratiæ, selectio item talis gratiæ, quæ prævidetur eventum habituræ, hinc per nos conformiter ad Augustini Epistolam 105. Superbæ impietatis est reprobis sensus, ut homo se facere dicat, quod promittit Deus, quia ut hoc faciat, nec vires sibi supernaturales tribuit, nec tribuendas seligit, & tamen sine selectis viribus, non est operaturus, imò nec posset operari sine auxilio gratiæ.

Conceditur Argumento in contrà, quod consensus conditionatus non ponatur à scientia conditionata, nec prævideatur ab illa, ut proveniens à determinatione gratiæ infallibiliter agentis, provenit tamen à determinatione gratiæ tolerantis indifferentiam, ut ille consensus sit sicut oportet, vel ut non sit sicut oportet, tollentis item indifferentiam habendi auxilium, cum quo prævidetur secutura operatio, vel non habendi. Conceditur quod ille consensus oriatur à libertate sed gratiæ Dei adjunctæ, & licet non prædefiniatur, nec prædestinetur prædestinatione, ut hoc nonnisi fiat, prædestinatur tamen in latiori significatione, quia proficitur ex decreto Dei de dandis auxiliis supernaturalibus, unde prævidetur consensus ille, ut ab omni-

tentia ejusque auxilio determinatè proveniens, non determinatione, vi cujus nonnisi consentiat, & quâ determinatione positâ impossibile sit oppositum velle; sed determinatione faciente ut sit actus sicut oportet, cum potuerit esse, non sicut oportet.

Negatur ulterius, errasse in hoc Semi-Pelagianos concedendo quod consensus ille conditionatus esset ex gratia supernaturali, auctoritative Prosperi supra responsum. Fulgentius lib. de Incarn. & gratia cap. 29. hoc solum vult, quod etiam exordium salutis, seu salus incipiens, à bona voluntate in homine, inchoetur à Dei auxilio supernaturali, nec expectat, ut ab homine, hoc est, viribus naturæ nascatur, tribue- neque id viribus naturæ, est gratiæ Dei contumaciter repugnare: & sicut in ordine naturali esse non haberent homines, nisi Dei potentia in ordine naturali concurreret; ita & in ordine supernaturali, est necesse mutari hominem per auxilia supernaturalia: & sicut non egebat adjutorio Deus ut hominem faciat, ita nec indiget, ut homo viribus naturæ bene prius velit, & tum primum ad salutem erigatur. Certè hic locus Fulgentii, prout illum recitat Gonet, nihil ostendit, nisi hoc, quod consensus etiam conditionatus, si spectet ad ordinem salutis, saltem tanquam objectum scientiæ conditionatæ, quâ informetur Deus, de conferenda gratia efficaci, debeat esse supernaturalis.

Conceditur Argumento in contrâ secundo, veram esse positionem Augustini, quod Deus magis habeat in sua potestate voluntates hominum, quam illi suas. Sed negamus quod homo seclusis auxiliis gratiæ, possit se liberè determinare ad quodcumque voluerit. Negamus item, quod non possit determinari & applicari à Deo, determinatione & applicatione per immisionem cogitationum & affectionum, quæ sint à nobis in nobis sine nobis, per determinationem & applicationem selectivam auxiliorum, licet non possit determinari & applicari salvâ libertate, ut hoc nonnisi agat, & quâ applicatione positâ, impossibile sit vi auxilii præcisè, non sequi eventum. Quod autem repetit, impossibile esse causari determinationem nostræ voluntatis nisi per prædeterminationem, id supra refutatum est.

IN STAT Gonet. In argumento secundo principali, suppositâ scientiâ conditionatâ de aliquo conditionato v. g. de Conversione Petri, futura in his circumstantiis, vel potest divina voluntas, stantibus adhuc illis circumstantiis velle oppositum, vel non potest velle; si potest velle oppositum, illa scientia non erit infallibilis, quia adhuc restabit consideranda voluntas divina, à qua impediri potest talis Conversio; si verò positâ illâ conditione & cognitâ per scientiam conditionatam determinatione voluntatis Petri conditionatè futurâ, Deus non possit oppositum velle; Ergo diminuta est divina o-

mnipotentia & libertas divinæ voluntatis circa tale objectum.

RESPONDETUR. Cum argumentum procedat, sistendo merè in objecto conditionato, Dico: suppositâ determinatione conditionatâ non posse Deum velle ne sit determinatio conditionata, neque per hoc derogabitur divinæ omnipotentia & libertati divinæ voluntatis. Cum enim ipse ille consensus conditionatus, non sit sine concursu Dei conditionato & sine divina voluntate conditionatè item se habente, non derogabitur per hoc divinæ omnipotentia aut libertati, cum ipsa suppositio exercitii divinæ omnipotentia, & ipsa suppositio exercitii divinæ libertatis, non derogat omnipotentia nec libertati divinæ. Unde quando prævidetur tunc voluntas creata determinatura se ad unam partem, ex suppositione etiam suæ determinationis, non habet possibilitatem & libertatem determinandi se ad aliam partem, licet extra hanc suppositionem, habeat possibilitatem & libertatem determinandi se ad aliam partem, vel si volueris dic, quod consensus ille spectatus in suis causis, sit impedibilis, non spectatus in suppositione sui ad se, ad quam suppositionem liberè, licet conditionatè concurrat Deus, vide primâ parte disp. 4. num. 200.

Loquendo autem de statu absoluto, positâ præscientiâ quid esset volitura voluntas conditionatè, sub auxilio gratiæ dando conditionatè, liber adhuc est Deus, ut pro statu absoluto decernat, dare vel non dare gratiam efficacem, implere vel non implere hypothesim, seligere vel non seligere auxilia; neque tamen quidquam per hoc derogatur infallibilitati scientiæ conditionatæ; Quia illa non attendit ad statum absolutum, qui potest adhuc non venire, sed ad statum conditionatum, qui ex suppositione sui ad se, jam non potest aliter se habere. Vide dicta 1. parte Disp. 5. num. 336. & num. 376. & num. 381.

Conceditur Confirmationi hujus rationis: quod dicere aliquid fore impedibile à voluntate creata & non à divina, vergat in præjudicium omnipotentia & libertatis divinæ: sed negamus quod pœnitentia v. g. Petri, sub circumstantiis in quibus per scientiam conditionatam, prævidetur conditionatè futura, est que libera voluntati Petri, sit impedibilis ex suppositione sui ad se, quæ pœnitentia est etiam libera voluntati Dei, sed non impedibilis ex suppositione quod illam velit Deus. Imò loquendo de statu absoluto, magis est pœnitentia Petri impedibilis, ut ita dicam, à Deo in quantum pro statu absoluto potest seligere auxilium si velit, potest etiam non seligere si velit: ratione cujus selectionis, ratione item decreti de dandis absolutè auxiliis, est libera Deo illa pœnitentia. Quod autem attinet ad statum conditionatum, etiam pro statu conditionato est libera. Nam licet sit prior omni decreto

decreto actuali & exercito voluntatis divinæ, vi cuius determinet Deus ut hoc non nisi fiat, & quo decreto posito, impossibile sit oppositum sequi non est tamen prior decreto divino actuali & exercito, quod tamen sit conditionatum & ex parte actus, & ex parte objecti, quo decernat Deus daturum se conditionata auxilia, concurrerunt se conditionatè &c. Quomodo ergo scientia conditionata derogat divinæ omnipotentia, & enervat efficaciam gratiæ?

An scientia conditionata tribuat Deo modum agendi cæcum & vagum?

OBJECTUM Gonet. Quando Deus cognoscit per scientiam conditionatam rem sub conditione futuram, debet supponere modum agendi suum & creaturæ, siquidem sine illis duobus, non potest poni actio causæ secundæ. Atqui modus ille concurrendi Dei præsuppositus a scientia conditionata, cæcus est, ignarus, vagus, confusus, & indeterminatus, quod ipsum probat. Quia modus ille agendi, est concurrere per concursum indifferentem, & sine intentione alicujus actus & effectus particularis, cum sola intentione generali agendi quod vult creatura, quodcunque illud est, sive bonum sive malum, sive amorem sive odium. Sed hoc est concurrere cæco & ignorantem modo, vagè, confusè, & quasi in incertum, eoque ferè modo quo piscatores, qui mittunt retia in mare, ignorantes quos pisces apprehendent. Ergo scientia conditionata attribuit Deo modum agendi cæcum &c.

RESPONDETUR. Modus ille agendi non debet dici cæcus, qui supponit prædilectionem scientiæ, ejusque sine controversia in Deo reperiibilis. Scientia autem quæ dirigit collationem auxilii pro statu conditionato, est scientia simplicis intelligentiæ. Ergo quamvis modus agendi per concursum indifferentem & sine intentione actus particularis, si fiat non ex prædilectione scientiæ judicantis ob salvandam libertatem debere dari concursum indifferentem & non determinantem ut hic non nisi actus fiat, sit modus agendi cæcus; non est tamen modus agendi cæcus, si fiat, ex prædilectione, ut dixi, scientiæ, dictantis concursum indifferentem offerendum esse, ut salvetur libertas, unde ex tali prædilectione operari, nego quod sit concurrere cæco & ignorantem modo. De hac prædilectione vide 1. parte disp. 4. num. III.

Tangit etiam ista objectio aliqua, quæ explanatione indiget. *Indiget imprimis explanatione*, quo sensu debeat intelligi concursus ille indifferentis. Si enim nomine illius intelligatur concursus non determinans, ut hoc non nisi vi illius fiat. Hoc sensu ille concursus est indifferentis, & eodem sensu, intentio & volitio divina, non est volitio actus alicujus particularis, sed est sola in-

tentio generalis. Si autem per concursum indifferentem intelligatur concursus non habens etiam suæ entitatis determinationem conditionatam, & intelligatur non posita illic ulla volitio Dei, etiam conditionata ex parte actus, hoc sensu, non est ille concursus indifferentis, sed determinatus, sicut & ipsa intentio. *Explicatione item indiget*, quomodo concursus ille sit generalis: Non enim est generalis generalitate aliquæ abstractionis, cum determinatam entitatem importet, sed est generalis, hoc est, non determinans ut hoc non nisi fiat. Vide de hoc Disp. 5. n. 275. Illud indiget omnino modificatione, aliàsque à nobis factum est in primâ parte, quod immerito dicat concursum divinum supernaturalem, esse indifferentem, ut vi illius fiat bonum vel malum, amor & odium. Talem enim nos indifferentiam in auxiliis gratiæ non noscimus. Neque enim per nos influit gratia in odium v.g. Dei. Sed hoc sensu est indifferentis, quia potest homo non uti illo concursu ad amorem supernaturalem, & potius cum concursu naturali ponere odium, quod vide primâ parte Disp. 5. n. 323. Ubi etiam ostenditur num. 321. quomodo illa voluntas divina, possit appellari voluntas determinata.

Quantumvis autem præluens illa scientia simplicis intelligentiæ collationi auxilii conditionatè dandi, non prævideat determinatam futuritionem eventus, non potest dici, quod pro illo signo utens illâ scientiâ Deus, operetur cæco modo & ignoranter. Nam sicut quantumvis scientia simplicis intelligentiæ, non videat eventum absolutum, sed eum remittat per noscendum scientiæ visionis, nihilominus illa scientia simplicis intelligentiæ, non est scientia cæco modo procedens; ita quantumvis eadem scientia simplicis intelligentiæ, remittat per noscendum scientiæ conditionatæ eventum illius auxilii conditionatè dandi, non poterit dici Deus illâ scientiâ utens, cæco & ignorantem modo agere. Quod ulterius in hoc fundatur. Quia quantumvis omnes scientiæ in Deo sint idem realiter, & sint secum Condurantes & Comparantes totâ æternitate, nihilominus per ordinem ad nostras intentiones, partimur illas secundum aliam & aliam considerabilitatem objecti. Hinc si aliqua scientia penetret aliquam sui objecti considerabilitatem, quamvis non intelligatur attingere considerabilitatem objecti aliarum scientiarum, non dicitur vel cæco modo vel ignoranter procedere illa scientia. Quia ergo ante futuritionem conditionatam liberam, non antecedit nisi sola possibilitas, hinc scientia dirigens collationem auxilii antecedentem, ipsummet futurum conditionatum, non debet attendere ad eventum, sed ad vim & vires auxilii & voluntatis, remittendo alteri scientiæ penetrationem eventus conditionati. Præcipue cum ille ante suppositionem conditionatam

tam sui ad se, non habeat sui determinationem, imò impossibile est, ut habeat, salvâ libertate.

Repeti hîc etiam potest principium aliàs in primâ parte usurpatum; non potest dici quòd Deus operetur cæco modo, quamvis prædirectus à scientia sola simplicis intelligentiæ, non tamen certus ante conditionatam determinationem creaturæ, quomodo illa sit se determinationem naturæ, & tamen offerat concursum. Nam ita offerre concursum, non est cæco modo operari; cæcè enim operatur qui aliàs noscibile non agnoscit, quia autem salvâ libertate ante operationem conditionatam creaturæ, non est noscibilis hæc determinatio, hinc quantumvis illam pro illo signo non noscat Deus, non poterit dici cæcè operari. Et sicut quamvis Petrus non videat in Paulo tres oculos, non est dicendus Petrus cæcus, de facto enim tertium oculum non habet Paulus; ita quamvis ante conditionatam determinationem creaturæ, non videat Deus, quid sit Petrus v. g. voliturus, non arguit quòd Deus cæco operetur. Cum hæc determinatio salvâ libertate non possit habere pro illo signo.

Quid ergo Deus per illam scientiam simplicis intelligentiæ videt? videt modos, quibus salvâ libertate possit haberi consensus, decernitque tales modos adhibere, videtque insuper auxilium, quod faciat, ut hoc non nisi homo operetur etiam pro statu conditionato, & quo posito, impossibile sit etiam pro statu illo conditionato non posse non poni consensus, videt inquam læsivum esse libertatis, secundum aliàs probata, & decernit, ex suppositione quod velit servare indemnem libertatem, non dare talia auxilia. Videt rursus si detur auxilium quoad entitatem quidem determinatum, non tamen determinans ut hoc non nisi fiat, posse sequi consensus conditionatum, decernitque conditionatè dare tale auxilium, concurrereque cum voluntate. Quæ volitio jam est suprà præexplicata, & aliàs defensa.

Instantia illa de piscatione non tenet, duas imaginari illic possumus scientias in illa piscatione; primam, quæ dirigit confectionem retis, ejus confectionem applicationem debitam. Et si hoc faciat piscator non dicetur cæco modo operari. Deinde possumus imaginari scientiam, vi cujus certè & infallibiliter ante absolutam prehensionem piscium noscat piscator: si hoc & ita jecero rete, prehendam pisces hos, quam scientiam quia non habent pisces, in incertum piscantur. Jam autem Deus in primis per noscit vim & vires auxilii conditionatè dandi, & voluntatis conditionatè operaturæ, & cum pro illo signo nihil sit ulterius noscibile salvâ libertate, ideo pro illo signo, utitur scientiâ quæ illi pro illo signo possibilis est. Quia autem insuper Deus ante eventum futurum absolute, per noscit quid sit futurum sub conditione, ideo non

piscatoris more, fortuitò & casu operatur, sicut nec piscator operaretur cæco modo, si post penetratam vim & habilitatem sui retis, aquæ, piscis, nosceret certo, si misero rete, hoc prehendam.

Est & alia via satisfaciendi huic instantiæ, quia cum conditionata piscium per rete conditionatè mittendum captura, sit eventus necessarius, & non pendens à libertate piscis, vel à libertate retis, quòd nesciat piscator eventum illum conditionatum antecederet, debet id rejici in ipsam incertitiam & ignorantiam, non penetrantis piscatoris circumstantias loci, piscium &c. Quia autem eventus conditionatus voluntatis, est eventus liber, quod ille non noscatur antecederet ad ipsam suppositionem futuri conditionatæ, rejici id debet non in defectum scientiæ, sed in defectum objecti, quod obtuendam libertatem creatam, ante suppositionem conditionatam determinantis se voluntatis, non habet ullam infallibilitatem.

Et per hoc responderi debet ad alteram instantiam quam ponit Gonet, in *sed contra tertio*, & est talis sicut si homo per cæcos meatus projiceret lapidem, postea exploraturus quem scopum ille attigisset, exploratio illa & cognitio subsequens, non impediret, quin projectio illa lapidis, facta esset modo cæco. Ita cognitio scientiæ mediæ non impedit quin in signo illam antecedenti modus ille concurrendi cum causis secundis, cæcus sit. Sed ad hanc instantiam ex jam præactis dici potest, quòd cæca sit illa projectio lapidis, cum à nulla scientia dirigatur, dirigitur autem à scientia simplicis intelligentiæ collatio auxiliorum non determinantium, ut hoc non nisi fiat &c. ita prædirigente illâ scientiâ ad salvandam indemnem libertatem. Rursus ex ignorantia est, nescire quis sit scopus tangendus, est enim hoc antecederet noscibile ante ipsum lapidis accessum ad scopum, non est autem noscibile quid sit salvâ libertate actura voluntas sub conditione, nisi ex suppositione conditionati consensus voluntatis. Denique tactio illa scopi est necessaria, hinc quòd non prævideatur, debet id rejici in defectum scientiæ. Jam autem futuritio conditionata, de qua hîc, est futuritio libera; ideo quòd non sciat Deus, ante suppositionem conditionatam quid sit futurum conditionatè, rejici id debet in defectum objecti liberi.

Ex eo etiam utraque hæc instantia solvi potest, quia & piscator & jaculator, aut eventum absolutum, non habet certam notitiam conditionatam, & si haberet, ostendi non potest, quòd cæcè operaretur. Deo autem utraque hæc scientia competit.

Auctoritas quam inibi citat, S. Thomæ contra Gentes c. 28. nos non petit. Nam inibi loquitur S. Thomas de providentia operante pro statu libero: neque enim inibi illius conditionati

(O)

memi-

meminit, providentia autem etiam per Nos pro statu absoluto, absolutum supponit decretum de dandis auxiliis hypothesei implenda &c. Daturque per nos providentia de his, quæ sub sunt etiam conditionatè libero arbitrio, licet non providentia prædeterminativa, sed offerens conditionatum auxilium &c. Congerit inibi plura Gonet contra Suarez, quæ omnia supponunt, quod non ex prædictione simplicis intelligentiæ pro statu conditionato Deus offerat auxilium, & quod hæc prædictio non sufficiat, quod tamen non probat.

An Scientia Conditionata tollat libertatem.

OBJECTUM Gonet argumentum ad hominem. Illa scientia tollit libertatem, quæ supponit res futuras ex vi & natura oppositionis contradictoriæ. Scientia conditionata est talis. Ergo tollit libertatem. Major probatur. Cum enim oppositio contradictoria sit causa necessaria necessitate absolutâ, utpote fundata in illo primo principio: Quodlibet est vel non est, quo nihil potest esse vel concipi magis necessarium, futuritio ex illa proveniens, non potest esse libera & contingens. Minor probatur. Quia nos dicimus, propositiones contradictorias de quibuscunque futuris, habere determinatam veritatem vel falsitatem.

RESPONDETUR. Secundum dicta superius, quod quamvis scientia conditionata supponat res esse futuras ex vi & natura oppositionis contradictoriæ, supponit tamen non fore illas independentes à suis causis, sed dependentes ab illis, inter quas quia est ipsum exercitium libertatis, vel absolutum vel conditionatum, ideo sine hac suppositione, non potest supponi etiam ipsa oppositio contradictoria. Et quia ipsum exercitium libertatis non aufert libertatem, ideo & ipsa oppositio contradictoria, fundata in illo exercitio, non aufert libertatem. Et certe sunt hæc duæ contradictoriæ. Hircocervus est Leomus, & tamen exinde non sequitur ulla existentia Hircocervi, Leomuris, quia non supponuntur ullæ causæ, quæ possint ponere objectivæ illius contradictionis alterutrum extremum, ex quo apparet, quod etiam contradictoria non supponant existentiam alterutrius extremi independentem à suis causis. Deinde expendendo ipsas propositiones, ut ponuntur. Major habet aliquam difficultatem: Quia nostra principia non tribuunt ipsi oppositioni contradictoriæ, vim exercendæ futuritionis, sed potius vim alterutram verificandi, suppositis causis futuritionis, tamen illud primum, supponit dicta major. Deinde probatio ejusdem majoris, non videtur immediatum habere nexum cum consequenti, quod inferre debuit. Nam quamvis oppositio contradictoria sit causa necessaria, non inferitur exinde: Ergo scientia tollit libertatem, quæ supponit res esse

futuras ex vi oppositionis contradictoriæ, nam ex causa necessaria non inferitur futuritio, si illa, se solâ, non habeat vim educendi aliquid, ex nihilo existentia, vel è statu possibilitatis, quam vim quis tribuat soli oppositioni contradictoriæ?

Conceditur probationi secundæ, quod nullus actus bonus creaturæ, possit esse & concipi ut liber, qui non sit & concipiatur liber per ordinem etiam ad voluntatem divinam, sed negamus, quod conversio Petri v. g. in eo signo, in quo prævidetur à scientia conditionata, non dicat ordinem ad voluntatem divinam, & licet non concipiatur tunc decretum actuale & exercitium antecedens, quo Deus liberè determinet ex hypothesei convertere Petrum, supponit tamen decretum de concursu & influxu in ipsammet conversionem, quod sufficit, ut illa conversio conditionata, dicatur Deo libera. Quod autem dicit, si illa futuritio conditionata conciperetur ut Deo libera, etiam scientia de illa, esset ex omni parte libera. Cum tamen nos scientiam conditionatam appellemus, partim liberam partim necessariam. Id etiam non convincit. Nam non hoc sensu appellatur à nobis scientia illa libera, quasi liberum sit carere illâ Deo, etiam si objectum supponatur conditionatum, sed quod veretur circa objectum contingens, & ex altera parte tale, quod non determinatur decreto absoluto. Immerito etiam confundit hic auctor scientiam necessariam cum naturali & scientia simplicis intelligentiæ, de quibus vide prima parte Disp. 3. num. 62. an autem hæc scientia appellari debeat mediâ, vide ibidem num. 104.

Conceditur probationi Tertiæ, quod destructâ libertate increatâ, in re libertas creata, subliter non possit, sed negamus, quod scientia conditionata, auferat libertatem primi liberi: nam quamvis non proponat voluntati divinæ objectum suum cum indifferentia ad essendum vel non essendum conditionatè, quia tamen ablatio illius indifferentiæ, est ex suppositione concursus divini, & influxus in illammet conditionatam futuritionem, sit ut ablatio illius indifferentiæ, non tollat libertatem divinam. Negaturque ulterius, quod prius cognoscatur voluntas creata operatura determinatè, hunc speciem actum, quin simul tunc cognoscatur voluntas divina operans determinatè, hunc in speciem actum. Et sicut Petrus ante suppositionem suæ determinationis conditionatæ, est indifferens, an se sit ad hanc partem, an ad illam conditionatè determinaturus, sed primum determinatur determinatione conditionatâ, ita & Deus, prius concipitur indifferens, ut concurret vel non concurret conditionatè, & tunc primum postea concipitur conditionatè concurrens.

Conceditur probationi principali Minoris, quod libertas consistat in potestate expedita ad actum

actum ejusque negationem, id tamen intelligendum est de potestate expedita, sed ante suppositionem actus vel ante suppositionem negationis actus, nam ex suppositione actus, non debet esse potestas expedita ad non actum, nisi forte spectando actum & non actum, in suis causis. Unde etiam ex suppositione, quod jam Deus concurreret conditionate ad futuritionem conditionatam, non potest esse expeditus, ut non concurreret conditionate, licet sit expeditus, ut pro statu absoluto decernat absolute vel non decernat ejus existentiam. Caterum quia nulla talis est occasio, in qua non praevideatur voluntas, non tantum dissentiens sed etiam consentiens, liberum erit Deo habenti in potestate voluntates hominum, quam voluerit pro statu absoluto, eligere partem.

Conceditur Confirmationi Prima, quod per nos physica praemotio id est praedeterminatio auferat libertatem. Praemotio inquam praedeterminativa: quia si per praemotionem intelligatur, oblatio auxiliorum, immisio cogitationum quae sunt in nobis sine nobis, hoc sensu praemotio non auferat libertatem. Posito autem, quod praemotio praedeterminativa auferat libertatem, non sequitur, quod etiam suppositio scientiae conditionatae non sit Deo libera; quia illa suppositio objecti scientiae conditionatae, licet praecedat decretum, ut hoc non nisi fiat, non praecedit tamen decretum de dandis praerequisitis, de concurrente cum ipsamet conditionate operatura voluntate, jam autem & oblatio & efficacia praedeterminationis praecedit consensum nostrum liberum.

Conceditur Confirmationi Secunda, id quod antecedenter se habet ad libertatem, & eo posito, non potest non sequi effectus, tollere libertatem, sed negatur quod futuritio conditionata antecedit libertatem divinam, de dandis praerequisitis, de concurrente cum voluntate conditionate, licet antecedit libertatem, ut hoc non nisi fiat conditionate.

Conceditur quarto Principali argumento, quod nulla possit dari vel concipi libertas, ante primum principium & radicem illius, sed negatur, quod scientia conditionata concipiat suum objectum, ante primum principium & primam radicem illius; nam licet supponat objectum illius antecedenter ante divinum decretum, praedeterminans, ut hoc non nisi fiat, non antecedit tamen liberum decretum de dandis conditionate principii requisitis, non antecedit item decretum conditionatum de concurrente, decretum item de servanda libertate, & dandis principiis libertatem non destruuntibus, ratione quorum cum Sancto Thoma, libertas creata, rejici debet in efficaciam divinae voluntatis, decretaque a nobis admissa, antecedentia etiam statum conditionatum ostendunt, quomodo Deus sit primum in genere liberorum, o-

stenduntque (id quod petit confirmatio) quod libertas creata, sit de munere Dei, & per participationem libertatis increata; vide de hoc puncto i. parte disp. 5. n. 377. & sequentibus.

An Scientia Conditionata faciat Deum Auctorem peccati.

OBJECTUM Gonet. Scientia conditionata supponit divinum concursum oblatum voluntati de se indifferentem, & ab illa ad hanc magis partem, quam ad illam determinandum, ergo juxta hanc sententiam, concursus divinus, sequitur nutum voluntatis creatae; at voluntas creata non semper se ad bonum determinat, sed quandoque ad malum, ergo concursus Dei aequivalenter se extendit ad malum & ad bonum, & absque ullo discrimine affectivo.

RESPONDETUR. Concedendo totum cum limitatione, quam inibi ponit Gonet, quod scilicet affectivo alio actu concurrat Deus ad peccatum, quia quantum est ex illo nolle ad illud concurrere, mirumque est, quod cum agnoverit diversitatem concurrenti affectivam, nihilominus sine nullo addito dicat, quod ad utrumque, nempe sive ad concurrentem ad bonum, sive ad concurrentem ad malum, mediae voluntatis determinatione transeat, nec modificat illam voluntatis determinationem, ut appareat diversitas affectiva: cum enim illa voluntatis determinatio sit de linea affectivi, debuit hic diversitas hanc poni, nempe quod transeat etiam ad malum mediae determinatione suae voluntatis; sed cum affectione, quod quantum est ex Deo, nolle cum peccato concurrere. Longe aliter habet se sententia praedeterminantium: nam illa asserit (saltem per principia aliquorum) Deum praedeterminare, ut homo non nisi peccet, & quam praedeterminatione positam, impossibile est illum non peccare, cum impossibile sit illum non ponere actum peccaminosum materialiter sumptum, a quo non distinguitur re, ipsum formale peccati. Nec apparet, qui, si praedeterminat Deus ad materiale peccati ita indistinctum a formali, non se affectivè habeat ad peccatum, siquidem non foret peccatum, si non foret illa praedeterminatio, quam ponere, non est nisi in Dei potestate, & cur illam poneret, si illi non afficeretur, ponitque illam praedeterminationem conscius, illam positam, impossibile esse non sequi materiale peccati, & illo posito, impossibile est non sequi formale peccati, ex quo ulterius sequitur quod proditio Judae non minus sit opus Dei quam conversio Pauli. Nec est inter nos & Thomistas lis de hoc, an concursus Dei ad peccatum in linea affectivi sit dispar; sed an sequatur, quod Deus & quae sit causa peccati ac meriti, si aequè ad peccandum ac ad merendum praedeterminat.

Conceditur Confirmationi, quod determinante se voluntate creata ad actum odii Dei, una

(O) a tunc

tunc illam determinationem comproducat Deus, sed negamus, quod talis influxus extendat se ad ipsam malitiam, supposito, quod illa sit quid privativum vel negativum: nam ad privativa & negativa non datur Dei influxus, sed potius debet dari negatio influxus. In sententia autem tenentium, quod etiam peccatum stet in aliquo positivo, dicent illi, concurrere Deum etiam ad ipsum formale peccati, sed cum affectu, quod nullo modo, quantum ex illo est, vellet ad hunc actum concurrere, & hoc illi dicere non possunt, qui dicunt antecedenter Deum determinare, & pro statu conditionato & pro statu absoluto, ad peccatum, si enim peccatum illud non vult, cur prædeterminat? consequenter Deus erit causa peccati; non erit autem, si quantum ex illo, nolit ad peccatum concurrere, nec ad illud prædeterminet, etiam materialiter sumptum.

Negatur Probationi secundæ, illum esse causam moralem peccandi, qui ad salvandam rationem causæ primæ, ponit hominem in occasione peccati. Sed hoc punctum pluribus non examino, quia illud tractatum est in materia de peccatis.

De principio autem illo; An Deus determinet voluntatem ad individuum actus peccaminosi, vide i. parte disp. 5. n. 323.

An ex scientia conditionata, aliqua alia inconvenientia sequantur?

1. INCONVENIENS ex Gonet est, quod scientia conditionata totam certitudinem & infallibilitatem prædestinationis, prout à Generali providentia distinguitur, reducit ad præscientiam usûs liberi arbitrii, & pro hoc citat Molina, quæ tamen positio est contraria sancto Thomæ, i. part. Quæst. 23. art. 6. & de veritate art. 3. & Quotlibeto 12. art. 3.

RESPONDETUR. Quando Molina, aut alii ex nostris referunt certitudinem prædestinationis in solam præscientiam, referunt in illam aut potius in objectum illius tanquam primum certificativum, sed non tanquam in certificativum excludens alia certificativa proxima & immediata, quale est decretum absolutum de dandis absolutè prærequisitis, decretum de implenda absolutè hypothesi, sub qua prævidebatur eventus. Et hæc est ipsissima doctrina S. Thomæ dicto Quotlibeto proposita: *Prædestinatio habet certitudinem ex parte scientiæ Dei, qua non potest falli, & ex parte voluntatis divinæ, cui non potest aliquid resistere, & ex parte providentiæ, quæ certissimo modo ducit ad finem.* Sed istud Certissimum, sumunt Thomistæ pro prædeterminativo, itemque illud Ly non potest resistere: Nos autem sumimus, quod divinæ voluntati non possit resisti ex suppositione consequenti, ex qua etiam suppositione modus ille certissimus salutis habetur.

Pono hic lineam resolutorii hujus quæsti,

Petrus salvatur. Quæro, quare salvatur, quia data est illi gratia efficax. Quæro ulterius, quare salvâ libertate infallibiliter illa gratia habuit eventum, quia præscivit Deus illum huic gratiæ, licet de se non determinatæ, ut non nisi consentire possit, consensum præbiturum, enim infallibilis ipsi objectum scientiæ conditionatæ. Per hoc tamen non nego, quod si alia hæc quæstio instituitur, prævidit Deus respectu Judæ non tantum defficaces, sed & efficaces gratias, cur non elegit efficacem? & jam tunc non recurremus ad infallibilitatem ex scientia conditionata oriundam, sed ad infallibilitatem eligentis Dei, seu prædestinantis, licet hæc ipsa selectio non fiat independenter, à directione præsupposita, scientiæ conditionatæ, vide primâ parte Disp. 4. n. 161.

2. INCONVENIENS. Si Deus scientiâ conditionatâ directricem, disponeret prædestinationem & conversionem hominum, sequeretur ex natura rei & metaphysicè loquendo, non repugnare esse aliquem hominem, quem Deus etiam de potentia absoluta convertere & prædestinare non posset, quod est absurdum & contra August. Enchiridii cap. 98. & est contra prædestinantis Dei libertatem. Siquidem prædestinationem in sua potestate non haberet. Sequela probatur. Ex natura rei non repugnat dari hominem, qui in nullo tempore, in nulla occasione, cum nullis auxiliis ex se non efficacibus, velit se convertere, cum contingens sit, ut hæc media effectum fortiantur, siquidem cum illo infallibilem connexionem non habent, licet moraliter impossibile sit, ne convertatur, ex natura tamen rei id non repugnat.

RESPONDETUR. Conformiter ad alias dicta in prima parte, quod nulla sit ita perversa voluntas, ut in tanta varietate auxiliorum, nullum sit auxilium, cum quo illa non sit operatura, & si impossibile est moraliter, ut agnoscat Gonet, quin aliquod ex illis auxiliis fortiaur eventum, hoc ipso suberit omnis humana voluntas Dei dominio, & sicut cum dicimus impossibile esse moraliter, ne homo aliquando peccet venialiter, non dicimus, quod metaphysicè loquendo repugnet, ne unquam homo pro præsentis statu peccet venialiter, sed simpliciter asseritur, impossibile esse, quin peccet interdum pro præsentis statu: ita etiam cum impossibile sit moraliter, ne tot auxiliis oblatis consentiat homo, non debet dici quod sit id possibile metaphysicè, & ex natura rei, eò quod ly ex natura rei possibile, videatur excludere impossibilitatem moralem oppositam, & sicut enuntiat Tridentinum enuntiatione absolutâ, non potest homo sine privilegio speciali abstinere ab omnibus venialibus, licet hoc non posse; interpretentur Theologi, esse illud non posse, morale, seu impossibile moraliter, ita & nos dicimus, absolutè impossibile est, quin homo alicui oblatæ gratiæ sit consentiens.

sentur; quidquid sit an hæc impossibilitas sit moralis, vel an oppositum ex natura rei fieri possit. Deinde phrasis S. August. hoc solum vult, quod Deus cum voluerit possit convertere, quæ phrasis non debet restringi, quod debeat convertere, non nisi salvâ libertate.

Conceditur Confirmationi, quod non possit præsentem rerum ordine prædestinare Deus, nisi quem prævidit vocationi suæ responsurum liberè, sed absolute & ex natura rei, ut hic loquitur Gonet, posset prædestinare etiam necessitando. Retinendo priorem responsionem, quod impossibile sit moraliter, ut in tanta varietate auxiliorum, nullum prævideatur eventum habiturum, & quamvis non singulæ vocationes, aliquæ tamen ex collectivè acceptis, & indubiè plures superabunt resistentiam liberi arbitrii; & licet possit voluntas cum qualibet vocatione componere dissensum, tamen impossibile est moraliter, ut per ordinem ad totam collectionem sit restituta, non ob infallibilitatem prædeterminativam inclusam in aliquo ex his auxiliis, sed ob tantam varietatem, & modum congruendi, ipsi vocato.

3. *INCONVENIENS*. Si daretur scientia conditionata, sequitur quod nos prius eligamus Deum, quam nos ipse eligat, quod est contra verba Christi Joan. 15. contra divum Thom. in illum locum Joannis: & contra August. c. 17. de prædestinatione. Sequela probatur. Quia per nos, antequam in Deo sit decretum quo eligat Petrum, ista Propositio est determinatè vera, Petrus in talibus circumstantiis eligeret esse discipulus Christi.

RESPONDETUR. Si res sit de statu absolute antequam Deus videat hanc propositionem, eligeret Petrus esse discipulus Christi, præintelligi debet in Deo decretum de dando absolute auxilio, cum quo eligat Petrus esse discipulus Christi: Decretum item de concursu & implenda hypothesis, sub qua prævidebatur electurus, & per nos decretum prædefinitivum, ratione quorum Decretorum, prius Deus, eligit Petrum, quam Petrus Deum. Si autem agatur de statu conditionato, electionem quidem absolute Petri, præcedit electio conditionata, quæ Petrus eligit Deum, quia tamen hæc ipsa conditionata electio, præsupponit electionem Dei de dandis auxiliis, de concurrente, &c. hinc adhuc ultimò resolventur omnia in Dei electionem.

Conceditur Confirmationi, quod August. negat hanc causalem de prædest. SS. cap. 19. elegit nos Deus quia credidimus, quia ibi loquitur contra Semi-Pelagianos, qui conditionatis naturalibus meritis electionem absolutam ad salutem tribuebant, quod nos non docemus. Deinde, ut hic paulò ante dictum, nec elegit nos absolute Deus quia credidimus conditionatè,

creditione supernaturali, quia etiam reprobi prævidentur cum tali creditione, & tamen non eliguntur. Quod autem dicit, bona est consequentia apud August. Deus præscit ante suum decretum fidem credentium, ergo non eligit ut credant, sed ipsi credendo eligunt illum; Ergo etiam erit bona consequentia, Deus non præscit ante decretum, consensum liberum quem ego daturus sum, vocationi quæ vocat ad credendum; Ergo Deus non eligit consensum liberum, sed ego prior eligo eum consentiendo. Quod inquam dicit non convincit, & tenet prior consequentia, non tenet secunda, nisi ex suppositione ejusdem doctrinæ in consequenti quæ ponitur in antecedenti. Hinc consequentia prior est desumpta ex principiis Semi-Pelagianorum, qui docebant, ex eo jam aliquem salvari, quia prævisus est crediturus sub conditione, tenebit ergo consequentia: Ergo prior ille elegit Deum conditionatè electione, & posteriùs elegit eum Deus, ex quo principio deberet etiam tenere & illatio secunda. Sed hoc principium nos non tenemus, neque enim hoc principium apud nos resolutorium est quare hic salvetur, ille non salvetur, hic prædestinetur, ille non prædestinetur, quia hic prævisus est consensurus conditionatè, ille dissensus conditionatè: probavimus hoc & exinde, quia etiam respectu S. Petri, prævisæ sunt multæ gratiæ efficaciæ & respectu Judæ multæ efficaciæ, & tamen salvatus Petrus, damnatus Judas. Non ergo hoc rejici debet, in electionem illam conditionatam, sed in liberum Dei decretum, electivum auxiliorum, prædestinativum, & latens Dei consilium. Ergo non sequitur ideò nos electos, quia elegimus conditionatè, sed ideò nos esse electos, quia electi sumus selective, aut prædestinativo decreto, licet innitenti scientiæ conditionatæ.

4. *INCONVENIENS*. Quia hæc sententia, stermit viam Semi-Pelagianis, qui asserbant, dari in nobis initia fidei non à gratia sed à natura, quod tamen damnat Arausicanum, Canone 5. Sequelam probat. Scientia conditionata ponitur talis à nobis, ut Deus ante omne Decretum præveniens nostras voluntates, cognoscat, an homo positus sub his vel illis occasionibus pro sua libertate, consensurus vel dissensus sit vocationi, supposito tamen auxilio de se indifferente, & moraliter tantum excitante, quod per ipsum consensum reddendum est efficax, si de facto operetur, vel inefficax, si nolit operari. Sed in hac scientia sic explicata offertur divinæ Notitiæ aliquod initium fidei, quod non est à gratia sed à natura, quod ipsum probat. Quia determinatio & pia motio voluntatis applicantis & moventis intellectum ad credendum, est initium fidei, ut docetur in materia de fide, sed talis determinatio quæ per scientiam conditionatam futura sub conditione prævidetur, non supponitur ut futura ex vi determinationis gratiæ,

tiæ illam causantis, & applicantis voluntatem ad illam, sed potius illa supponitur & prævidetur à Deo ut applicans & determinans ipsam gratiam, quæ de se indifferens est, & à voluntate creata determinabilis, ergo talis determinatio non supponitur nec prævidetur à Deo, ut causata vel causanda à gratia, & ex auxilio Dei determinatè proveniens.

RESPONDETUR. Negando Majorem, probationi ejus, nego Minorem, nego ulterius quod determinatio voluntatis, licet non prævideatur futura ex vi determinationis gratiæ ut non nisi consentiat, quod inquam non prævideatur futura illic determinatio voluntatis, ex gratia, faciente illam ipsam determinationem supernaturalem, certè enim applicatio illa & determinatio, determinans ipsam gratiam, est applicatio & determinatio cum influxu gratiæ, adeoque prævidetur à Deo ut causata, vel causanda à gratia. Et in particulari loquendo, applicatio ad credendum, sicut oportet, est volitio antecedens supernaturalis ad credendum, quam nemo nostrum dicit esse naturalem & profectam à viribus liberi arbitrii. Rursus si determinatio illa ad credendum sit in actu signato, nempe inclusa in ipsomet actu Fidei sicut oportet, & hunc actum Fidei, sicut oportet, nemo nostrum dicit fieri sine influxu gratiæ.

Immeritò etiam supponit, quasi à nostris universaliter dogatur, quod gratia moraliter tantum excitet, quia licet morales excitationes admittamus, admittimus tamen insuper etiam influxum, coeffectivum & comproductivum cujuscunque tandem consensus supernaturalis. Adde quavis illa determinatio non supponatur futura ex determinatione gratiæ determinante ut hoc non nisi fiat, supponitur tamen futura hæc determinatio ex determinatione gratiæ causantis, producentis illam determinationem, pendensque à decretis divinis toties jam inculcatis.

Conceditur Confirmationi, quod præter gratiam moraliter excitantem, detur etiam gratia coëfficiens seu cooperans, licet non admittamus gratiam prædeterminantem sed negamus, quod determinatio voluntatis ad credendum non prævideatur à Deo, ut causanda à gratia & moraliter excitante, & coëficiente; & licet talis gratia subjiciatur libero arbitrio, & ab illo determinetur, & applicetur ad agendum, ut loquitur Gonet, nego tamen quod gratia in ipsam illam applicationem, in ipsam illam determinationem non influat, unde determinatur illa gratia, sed determinatione, in quam ipsam influat gratia. Quidquid sit an gratia moraliter excitans, debeat dici physice influens, licet sit quid physicum, ad eum modum quo causa finalis, est causa physica, licet non causet physice. Quia tamen nos insuper admittimus gratiam cooperantem physice influentem, ideo illa determi-

natio & à gratia moraliter excitante, & à gratia coëfficiencia procedit, & licet gratia coëfficiencia, ut illam appellat Gonet, sit determinabilis quantum ad speciem actus adeoque indifferens, non sequitur, quod causare hanc determinationem non possit, cum, ut supra vidimus, non probavit Gonet, quod à causa indifferenti, determinatus non possit prodire effectus.

Sæpe dum hic agitur de determinatione gratiæ de se indifferenti ad operandum, videtur auctor imaginari determinationem aliquam antecedentem ipsiusmet auxilii, & tamen hæc determinatio si spectetur præcisè determinatio ipsius auxilii, est determinatio in actu signato. Nempe in ipsomet exercitio illius actus sita, & ita determinatio auxilii ad volendum credere, est ipsamet volitio credendi, determinatio auxilii ad credendum, est ipsa creditio seu actus fidei. Hinc si nec ex doctrina nostrorum, nec ex ipsis verbis colligi potest, quod fides ut oportet non sit ex auxilio gratiæ, nec etiam colligi poterit, quod ipsa determinatio auxilii ad credendum non sit ex gratia. Concedo quidem, quod interdum sit determinatio, quæ fit per unum actum ad alium actum, quod inquam sit determinatio transitive, & in actu exercito, ut cum voluntas dicit, propono facere actum amoris Dei, & tunc non tam est determinatio auxilii ad amandum quam potius ipsiusmet voluntatis ad ponendum distinctum actum; determinatio tamen auxilii indifferenti ad ipsamet volitionem, est determinatio per ipsamet volitionem. Nos verò universaliter dicimus quaecumque determinationem, si fiat in actu signato si in exercito, si sit transitive si intransitive, semper illa haberi ex influxu gratiæ, si sit determinatio, sicut oportet.

Negatur ulterius Argumento quod adfert contra communem responsionem Gonet, quod talem determinationem non causet gratia coëfficiens. Negamus item, quod ab ipsa voluntate, determinetur & applicetur ad agendum auxilium, determinatione, quæ non sit ipsa ex gratia, cum illa determinatio auxilii ad credendum, sit ipsamet actus fidei, sicut oportet. Concedimus, quod cum albedo in manu, non sit causa nec principium caloris, impertinenter dicatur, quod procedat calor non è manu nudè sumpta, sed à manu ut ab albedine affecta, eò quod albedo, nullo modo influat in calorem. Sed nos concedimus influxum gratiæ in ipsamet determinationem voluntatis. Auctoritas Prosperi dicentis, Semi-Pelagianos concessisse operationes factas sub ipso gratiæ adjutorio, quomodo sit accipienda, supra est allatum. Quod autem dicit Gonet in hoc errasse Semi-Pelagianos, quod docuerint consensum ad actus supernaturales, esse à libero arbitrio sub adjutorio gratiæ constituto, in hocque illos errasse, quod negarint solum ab ipso gratiæ auxilio procedere illum consensum. Id non debet sine addito dici.

Quia si errarunt in hoc Semi-Pelagiani, quia non agnoverunt consensum nostrum, esse solum ab ipso gratiae adiutorio, sequeretur in hoc errasse Semi-Pelagianos, quia non docuerint, quod nos in opere salutis merè passivè habemus, haberemus enim nos passivè, si consensus noster solum esset ab ipso gratiae auxilio; adeoque errassent in hoc Semi-Pelagiani, quod non commiserint errorem damnatum à Tridentino quod nos in opere salutis merè passivè habeamus.

5. INCONVENIENS. Scientia conditionata sterneret viam alteri errori, quo Semi-Pelagiani asserbant, praedestinationem ad gratiam, fieri ex praevisione meritorum.

RESPONDETUR. Duplicem hac in parte fuisse errorem Semi-Pelagianorum, ut vidimus etiam supra. Inprimis, quia obiectum scientiae conditionatae, quam addebant, ponebant merita naturalia, quibus illi tribuebant initium salutis, Non tribuimus nos. Alter eorundem error fuit, quia posita praevisione meritorum (ponamus etiam supernaturalium) non admitterent ullum aliud decretum divinum, quod nos admittimus, selectivum auxiliorum, nullum item addebant specialis doni decretum de implenda hypothese, nec addebant decretum praedestinativum distinctum ab aliis Dei gratiis &c. quae tamen à nobis admittuntur. Unde per Semi-Pelagianos rejiciebatur latens consilium Dei, causalisque illorum, quare hic potius salvetur quam ille, erant merita conditionata praevisa, quam conditionalem nos non admittimus, sed docemus etiam respectu salvatorum, praevisa fuisse de merita conditionata, & respectu damnatorum praevisa esse merita conditionata, hinc quod illi salvati hi damnati, rejici debet in aliud, nempe in praedestinationem. Denique licet ponatur recurrisse Semi-Pelagianos ad merita ex gratia absolute posita, quia tamen negabant dari ulterius praedestinationem, idem in hac sua positione errabant; admittimus nos praedestinativum decretum; sed de hoc infra, ubi agitur de voluntate dandi gratiam efficacem.

Conceditur, quod Deus in signo rationis antecedente decretum, quo praedestinat omnes ad Gratiam, praevideat merita ipsorum futura, sed praevidet illa ut directiva, quomodo salvam libertatem praedestinati possint, sed non tanquam motiva praedestinandi. Conceditur quod inter actus divinos non detur alia Prioritas quam dependentiae, tenentis se ex parte Obiectorum, sed negamus, quod praescientia meritorum Conditionatorum, sit prior praedestinatione ad gratiam conditionatè dandam, licet sit prior praedestinatione ad gratiam absolute dandam, sed prioritate non in ratione motivi, ut detur absolute Gratia, sed directivi, ut salvam libertatem detur. Negatur ulterius, quod si Deus in ali-

quo signo rationis priusquam eligat hominem ad Gratiam absolute dandam, videat illius merita futura conditionata, hoc ipso debeat accipere illa pro motivo ad dandam Gratiam. Negatur ulterius, per Principia nostrorum, Praedestinationem ad gloriam fieri ex praevisis meritis, idem quia ante decretum electionis ad gloriam, Deus per Scientiam conditionatam praevidet merita hominum conditionatè futura; nam per nos non merita conditionata, sed merita absoluta, sunt motivum praedestinationis, si illa formatur non ante praevisa merita absoluta, quod inter nostros controversum est, ut videre est 1. parte Disp. 8. n. 95. Conceditur, quod in quocunque signo rationis aliquid verum est, in eo, Deus illud praevidet, sed nego per illam Propositionem: in signo rationis antecedente electionem Petri ad gratiam, altera istarum contradictoriarum, Petrus merebitur, Petrus non merebitur, sit determinativè vera. Ratio negandi est, quia si loquitur Auctor de electione ad gratiam conditionatè dandam, in signo antecedente hanc electionem, non est verum dicere, Petrus merebitur, cum etiam ad meritum conditionatum requiratur Electio conditionata ad Gratiam, si autem res sit de electione Petri absolute, ad gratiam absolute dandam, negatur quod pro illo signo, vera sit haec absoluta, Petrus merebitur, sed vera erit haec, Petrus mereretur si. Quod autem in signo rationis Electionem Petri absolutam, ad gratiam absolute dandam non sit vera haec, Petrus merebitur, ratio est, quia etiam Contradictoria, ut alterutra vera sit, indigent causis indispensabiliter requisitis, ad ipsam futuritionem, Futuritio autem absoluta meriti requirit indispensabiliter decretum Dei absolutum, hinc ante hoc decretum non potest praevideri si Petrus merebitur.

Multò minus verum est, ex nostris Principiis sequi, quod ex praevisis sive conditionatis sive absolutis meritis, praedestinator sit Christus ad Filiationem Dei naturalem. Quia inter actionem meritoriam & praeium debet intercedere proportio, nulla autem est Proportio finiti ad infinitum, adeoque nec meriti Christi, ad unionem Hypostaticam infinitae dignitatis. Rursus, illa merita Christi vel supponerentur profecta à Christo, prout jam habente naturam suam terminatam Personalitate verbi, vel non terminatam. Si proficiuntur à Christo habente naturam suam, terminatam à Personalitate verbi, ergo antequam mereretur unionem, jam haberet unionem; si autem proficiuntur illa merita à Natura humana Christi nondum terminata à Persona verbi, subdivido, vel proficiuntur à natura humana terminata Personalitate humana, vel non terminata ulla Personalitate. Non proficiuntur à natura terminata à Personalitate humana, quia pro praesentibus rerum Ordine, non videtur à Deo ulla Personalitate

nalitas humana, terminans Naturam Christi, adeoque nec videtur ullum meritum Christi sic sumpti, si autem non videtur illa humanitas terminata ab ulla Persona, ergo nec praevidetur merens, meritum enim & actiones sunt suppositorum. Ex quo Principio sequitur, quod in signo rationis antecedente Decretum praedestinationis Christi, non fuerit haec determinatè vera; Christus merebitur, cum non supponatur causa ad merendum necessaria, ipsa Persona. Denique per nos scientia conditionata, requiritur ad salvandam libertatem cum praedestinatione, Christus autem in Filium Dei naturalem, non est praedestinatus ex libertate, quomodo ergo Principium hoc nostrum, servit errori Arriano, docenti Christum electum esse in Filium Dei, titulo hujus praevisionis.

DIFFICULTAS III.

Restaurantur Argumenta.

GONET Articulo 6. proposuit Argumenta nostra, quae ut evaderet, posuit aliquas Responsiones, quas necesse est hic examinare.

NOTO. Quomodo sit restaurandum Argumentum ex Luc. 10. v. 13. sumptum, & à nobis propositum primà parte Disp. 5. N. 441. quamquam non tam est argumentum hoc restaurandum quam alibi dicta huc applicanda.

Punctum Difficultatis 1.

Restaurantur duo Argumenta.

PRIMUM Argumentum sic habet. Si datur decretum praedeterminativum Christo increpanti Judaeos, quod non sint conversi, cum convertendi fuissent Tyrii, si haec signa vidissent, potuissent dicere Judaei, non sumus conversi, quia non formasti de nobis decretum praedeterminativum, quod formasses de Tyriis, hinc immeritò nos increpas, nam sine hoc decreto operari non possumus, & illud ponere non est in nostra potestate.

His quae in contra adfert Gonet. Negatur, quod ex defectu Decreti efficacis, non colligatur defectus potentiae ad poenitendum, si ipsum Decretum efficax, sit necessarium ad operandum, & si illo non posito, impossibile sit operari. Concedo quod potenti bonum facere & non facienti, peccatum est illi, sed nego, quod possit bonum facere, qui caret necessario requisito ad operandum, quale est per Thomistas, praedeterminatio.

Conceditur, quod potuissent replicare Judaei non conversi, cum fuissent Tyrii convertendi ut dicit Christus, adeoque quod potuissent dicere, quare non dedisti nobis gratiam congruam, quam eras daturus Tyriis. Sed haec responsio Judaeorum in principiis nostris non teneret, nam retulisset Christus: Non dedi vobis gratiam congruam, sed sine hac, potuissetis opera-

ri, cum tamen sine gratia praedeterminante, impossibile sit operari. Rursus, ego quidem non selegi, dixisset Christus, gratiam pro vobis congruam, sed ne illa foret congrua, vestra malitia fecit; jam autem non malitia hominum facit, ne haec quae Judaei v.g. data est gratia, sit praedeterminativa. Conceditur quod possit homo operari sine gratia efficaci, modo illi detur gratia sufficiens, sed nego ullam gratiam fore sufficientem, si ponatur, praedeterminationem esse necessariò requisitam, ad actum, & quidem ita, ut sine ipsa impossibile sit poni actum. Hinc si non ponatur gratia praedeterminans, quae cumq; alia gratia, erit gratia verbaliter sufficiens, nec poterit cum illa agi poenitentia; siquidem ad posse agere, requiritur praedeterminatio: quod vide prima parte Disp. 5. num. 452. Unde ulterius si gratia praedeterminans, est ita necessaria ad operandum, ut sine illa impossibile sit poni operationem, carentes illà, non essent parces iis, qui illam habent, etiam quantum ad ea, quae tenent ex parte potentiae & actus primi.

Quod si inquiras, unde nobis constet de hoc, quod ita sit necessaria praedeterminatio, ut sine illa impossibile sit poni operationem. Colligit id potest ex argumentis quibus supra probavit dari praedeterminationem Gonet. Si enim praedeterminatio facit, quod Deus sit Prima Causa, quod sit Primum Liberum, quod item Praedeterminatio sit medium, quo extrahitur res ex statu possibilitatis in statum existentiae etiam conditionatae; Hinc fit, ut sicut impossibile est poni actionem sine Causa Prima, sine concursu Primi Liberi, sine extractivo è statu possibilitatis in statum existentiae etiam conditionatae, ita nec poterit fieri actio sine praedeterminatione, quae omnium horum est salvativum. Colligitur idem ex verbis Alvarez Disp. 29. ubi num. 4. ait: *Præter auxilium sufficiens quod tribuit posse, est absolute necessarium aliud gratia praeventis efficacis, tribuens actualiter posse operari.* Similia habet Disp. 33. num. 31. *Peccator qui non implet praecepta divina, non habet auxilium efficace, prout necessarium est, ut actu operetur.* Et disputatione 22. num. 33. *in sensu composito nihil velle possumus, sine praedeterminatione.*

NOTO. Quomodo sit restaurandum. Secundum Argumentum quod sic habet. Si necessarium est ad Actum operandum decretum praedeterminativum auferetur tota ratio, gratia sufficientis. Vide hoc argumentum tractatum primà parte Disp. 5. num. 452.

His quae in contra adfert Gonet. Conceditur ad confirmationem, quod suffecerit aequalitas inter Judaeos non conversos, & Tyrios convertendos sub conditione, quod inquam suffecerit aequalitas, quantum ad actum primum, sed nego esse aequalitatem quantum ad actum primum, si ponatur, praedeterminationem esse necessariam ad actum, si enim illa non haberetur,